

*М.Ю. СИЧОВ, доктор сільськогосподарських наук
Національний університет біоресурсів і природокористування України*

Ріст та забійні якості фазанів за умов чотирифазної годівлі

Викладено результати досліджень впливу чотирифазної годівлі фазанів на ріст, забійні якості, хімічний склад грудних м'язів та м'язів тазових кінцівок, проведено зрівняльний аналіз з аналогічними показниками продуктивності курчат-бройлерів кросу "Росс-308".

Фазани, годівля, жива маса, показники забою, хімічний склад м'язів

Останнім часом у світі та в Україні все більшого поширення набуває розведення фазанів. При цьому частіше всього використовують звичайного, або мисливського фазана. У наш час при розведенні фазанів переслідують дві мети: перша – пташенят вирощують для наступної їх передачі у мисливські господарства, для полювання; друга – фазанів вирощують для одержання м'яса.

Фазан визначається своєю ненаситністю, він невтомний збирач комах – жуків, мурашок, стоніг, павуків, слимаків та ін. Не відмовиться проковтнути молоду ящірку, змійку, а якщо підвернеться, то і мишенят. Харчується також дичками, пшеницею і насінням культурних та диких рослин [1].

При вирощуванні фазанів у неволі їх годують сухими повнораціонними комбікормами згідно чинних норм годівлі, розроблених українськими вченими (табл. 1) [3].

Наведені норми свідчать про те, що фазанів рекомендують годувати, за двофазовою годівлі.

Самців відправляють на забій за досягнення ними живої маси 1,1 – 1,2 кг, самок – 0,8 – 0,9 кг [2].

1. Норми вмісту обмінної енергії та поживних речовин у комбікормах для фазанів, %

Вік птаці, тижнів	Обмінна енергія у 100 г комбікорму		Сирий протеїн	Сира клітковина	Кальцій	Фосфор	Натрій
	ккал	МДж					
1-3	275	1,152	25,0	5,0	1,2	0,8	0,4
4-16	270	1,130	21,0	5,0	1,2	0,8	0,4

Слід зазначити, що в країнах з розвинутими промисловими технологіями вирощування фазанів існують зовсім інші нормативи як за тривалістю утримання птахів, так і за нормами їх годівлі.

У зв'язку з цим, метою досліджень було встановити вплив чотирифазної годівлі на ріст фазанів, забійні якості та хімічний склад їх м'язів.

Матеріал і методи досліджень. Для проведення досліджень було відібрано 595 голів добових фазанів звичайних (*Phasianus cholchicus*) без розподілу за статтю. Дослідження проводилися на базі акредитованої лабораторії університету ім. Менделя в м. Брно (Чеська республіка). Птицю утримували у вольерах зі змішаним режимом підтримки мікроклімату, що повністю відповідає умовам існуючої технології. Вирощували фазанів до 80-добового віку. У віці 50 діб був проведений розподіл поголів'я за статтю. Птиця мала вільний доступ до води та повнораціонних комбікормів, які згодовували в розсипному вигляді (табл. 2) [4].

За весь період досліду рецептуру комбікорму змінювали 4 рази, при цьому тривалість кожної фази становила 20 діб.

Для визначення показників росту птиці її зважували кожної декади. У 80-добовому віці було забито по 10 голів самців і самок фазанів та визначено їх забійні якості і проведено хімічний аналіз м'язів.

Одержані дані щодо забійних якостей фазанів порівнювали з відповідними показниками у курчат-бройлерів кросу "Росс-308" у 40-добовому віці.

Результати досліджень.

Аналіз динаміки живої маси фазанів свідчить, що в добовому віці цей показник становив у середньому 21 г, а наприкінці досліду (у віці 80 діб) – 763 г (табл. 3).

При цьому слід відмітити велику варіабельність даного показника: жива маса самочок коливалась у межах 481-930 г, а самців – 639-1170 г, що надає можливість спрямувати зусилля селекціонерів на отримання птиці з високими показниками інтенсивності росту

2. Вміст енергії та основних поживних речовин у комбікормі, г/кг

Показник	Вік, діб			
	1-20	21-40	41-60	61-80
Обмінна енергія, МДж/кг	12,00	12,41	12,80	13,21
Суха речовина	885,89	885,74	887,08	887,62
Сирий протеїн	240,99	200,30	159,87	122,84
Лізин	14,07	12,10	10,07	7,01
Метіонін	5,30	4,98	4,55	3,31
Треонін	8,99	7,82	7,04	5,03
Триптофан	3,04	2,46	1,84	1,34
Аргінін	15,51	12,17	8,78	5,93
Сирий жир	70,26	66,15	67,18	71,06
Лінолева кислота	35,36	33,23	33,40	35,16
Сира клітковина	42,12	42,08	42,96	43,52
Крохмаль	293,51	366,14	428,51	480,87
Цукор	43,69	35,03	26,63	20,43
Сира зола	73,40	64,32	57,39	50,20
Кальцій	11,00	9,86	9,09	7,99
Фосфор	7,22	6,22	5,50	5,07
Магній	2,02	1,76	1,51	1,31

3. Жива маса фазанів та середньодобовий приріст, г

Вік, діб	Показник	
	жива маса	середньодобовий приріст
1	21	-
10	64	4,3
20	142	7,8
30	265	12,37
40	390	12,42
50	505	11,57
60	609	10,35
70	699	9,04
80	763	6,42
1-80	-	9,28

та якості м'яса. Встановлено різницю за живою масою і залежно від статі фазанів, а саме: самці за цим показником перевищували самок на 22,4% (жива маса самців у 80-добовому віці становила 866 г, а самок – 672 г).

Щоб проаналізувати швидкість росту фазанів, розраховували середньодобові прирости їхньої

живої маси. Так, найінтенсивніший ріст птиці спостерігали впродовж третьої та четвертої декад (з 20- до 40-добового віку) вирощування. Надалі швидкість росту фазанів поступово зменшувалась.

Абсолютна швидкість росту фазанів також залежить від статі. Так само, як і за живою масою, самці переважали самочок за середньо-

4. Забійні якості фазанів та курчат-бройлерів, %

Показник	Вид птиці	
	фазани	курчата-бройлери
Забійний вихід	69,74	73,15
Вихід грудних м'язів	16,56	20,01
Вихід м'язів тазових кінцівок:		
– зі шкірою	18,59	21,06
– без шкіри	16,53	18,16
Відношення маси грудних м'язів та м'язів тазових кінцівок:		
– до живої маси	29,08	33,51
до маси тушки	41,64	45,81

5. Хімічний склад м'язів фазанів та курчат-бройлерів (з розрахунку на 100% сухої речовини), г/кг

Показник	Вид птиці			
	фазани		курчата-бройлери	
	грудні м'язи	м'язи тазових кінцівок	грудні м'язи	м'язи тазових кінцівок
Сирий протеїн	906,7	748,4	877,6	656,9
Сирий жир	46,6	208,2	72,8	278,3
Кальцій	1,4	1,4	2,2	1,6
Фосфор	8,2	7,7	9,2	7,5
Магній	1,0	0,9	1,5	1,2

добовими приростами за весь період вирощування у середньому на 22,9% (10,56 і 8,14 г відповідно).

Показники забою птиці наведено в таблиці 4.

Аналіз наведених даних свідчить, що за всіма показниками забою фазани поступаються курчатам-бройлерам. Так, забійний вихід, вихід грудних м'язів та м'язів тазових кінцівок зі шкірою і без шкіри у фазанів відповідно менший на 3,41%; 3,45; 2,47 та 1,63% відповідно. Це можна пояснити тим фактом, що курчата-бройлери кросу «Росс-308» є результатом багаторічної селекції, спрямованої на отримання птиці з високими показниками продуктивних і забійних якостей, тоді як фазани – це, переважно, дикі птахи, але з великим потенціалом продуктивності.

Дослідження хімічного складу м'язів фазанів та курчат-бройлерів свідчать про розбіжності за

кількістю сирого протеїну та сирого жиру в м'язах грудних та тазових кінцівок (табл. 5).

За вмістом сирого протеїну в грудних м'язах фазани переважали курчат-бройлерів на 3,2%. Аналогічна тенденція спостерігалася за цим показником і в м'язах тазових кінцівок – фазани також перевершували курчат на 12,2%. На відміну від бройлерів, які мають тенденцію вже в 35 діб накопичувати жир, фазани лише з 70-добового віку починають відкладати його в тілі, що відбивається на хімічному складі їх м'язів. Так, вміст сирого жиру в грудних та м'язах тазових кінцівок фазанів порівняно з курчатами-бройлерами був відповідно менший на 36,0 та 25,2 %.

Висновки

1. Застосування в годівлі фазанів чотирифазної годівлі дозволяє

у 80-добовому віці досягати живої маси самців – 866, а самок – 672 г при середньодобовому прирості за весь період вирощування 9,28 г.

2. Використання диференційованої годівлі за періодами вирощування надає можливість отримувати молодняк із забійним виходом 69,74% та високим вмістом протеїну в м'язах за низького рівня жиру.

Изложены результаты исследований влияния четырёх фазового кормления фазанов на рост, показатели убоя и химический состав грудных мышц и мышц тазовых конечностей, приведён сравнительный анализ с аналогичными показателями продуктивности цыплят-бройлеров кросса «Росс-308».

Фазаны, кормление, живая масса, показатели убоя, химический состав мышц

The results on the impact of the four phase feeding pheasants on growth, slaughter rates and chemical composition of breast muscles and muscles of the pelvic limbs, the comparative analysis with those of the productivity of broiler chickens of cross «Ross-308».

Pheasants, feeding, body weight, slaughter rates, the chemical composition of muscle

Література

1. Базиволяк С.М. Вирощуємо фазанів /С.М.Базиволяк // Сучасне птахівництво. – 2007. – № 3-4. – С. 37-38.
2. Красуцький В.А. Чи не вирощувати нам фазанів / В.Красуцький // Наше птахівництво. – 2011. – № 5. – С. 12-17.
3. Рекомендації з нормування годівлі сільськогосподарської птиці / Н.І.Братишко, А.І.Горобець, О.В.Притуленко та ін. / За ред. Ю.О.Рябокона. – Бірки. – 2005. – 104 с.
4. Zapletal D. Věkrm bařantnřch ku at /D. Zapletal E., Strakovř, F. Vitula, L. Kroupa, P. Suchě // Farmar. – 2010. – № 1. – P. 22-24.